

*Б. М. Пастушок,
студентка V курсу 2 групи
міжнародно-правового факультету,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ВИПРАВЛЕННЯ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ

Однією із суспільних проблем, яка протягом певного часу залишається актуальною, можна назвати виправлення і ресоціалізацію засуджених, які звільняються від відбування призначеного їм покарання. Її вирішення пов'язане з питаннями боротьби зі злочинністю.

Передусім вкажемо, що виправлення і ресоціалізацію засуджених досліджувала безліч науковців, серед яких О. І. Зубкова, О. В. Таволжанський, В. Ф. Пирожков, В. І. Любченко, С. Ю. Лукашевич. Спробуємо і ми з'ясувати, що ж таке виправлення і ресоціалізація засуджених?

Виправлення і ресоціалізація – це ключові категорії для застосування великої кількості норм кримінально-виконавчого закону, під якими слід розуміти комплекс державних і недержавних заходів, визначених кримінально-виконавчим законодавством, іншими нормативно-правовими актами у сфері виконання і відбування покарань, шляхом корекційного впливу на свідомість осіб, засуджених за вчинення злочинів, для досягнення основної мети покарання – кари.

Як відомо, особа, вчинивши суспільно небезпечне діяння (дію або бездіяльність) та при цьому завдавши шкоди іншій особі (особам), повинна бути ізольована від суспільства, щоб уникнути вчинення нових злочинів. Отже, держава в особі компетентних органів, які виступають від її імені, застосовує до особи, винуватої у вчиненні суспільно небезпечного діяння, захід державного примусу, який є обов'язковим для виконання.

Проблема ресоціалізації достатньо складна, емна за змістом. Говорити про остаточну ресоціалізацію засудженого безпосередньо під час відбування покарання неможливо, у цей період існує змога лише зробити певні кроки для забезпечення її досягнення після звільнення. Основою для здійснення цілеспрямованої профілактичної роботи та всього процесу ресоціалізації осіб, звільнених від відбування покарання, є їх всебічне вивчення, що передбачає збір даних про позитивні та негативні якості особистості засудженого, його поведінку до засудження і в період відбування покарання, ознайомлення з матеріально-побутовими умовами його життя, взаємовідносинами між членами сім'ї, становище особи, яка відбула покарання, у колективі громадян тощо [4, с. 273].

Додамо, що головними передумовами успішного виправлення є готовність і добра воля самих засуджених і налагодження зв'язків між

установами виконання покарань і вільним суспільством [1, с. 203]. Натомість, не лише від бажання засуджених залежить їх відновлення в соціумі як повноправних громадян своєї країни. Більше того, ця робота покладається не тільки на персонал виправних колоній, а й на вільних громадян, які безпосередньо допомагають засудженим ресоціалізуватися, наприклад, через працевлаштування після звільнення їх від відбування покарання. Цілі виправного впливу на засуджених полягають у тому, щоб зберегти їх здоров'я та гідність, сприяти формуванню в них почуття відповідальності й виробленню навичок, які дозволять інтегруватися в суспільство, допоможуть виконувати вимоги закону й задовольняти свої життєві потреби власними силами після звільнення. Основними засобами виправлення й ресоціалізації засуджених закон називає: встановлений порядок виконання і відбування покарання; суспільно корисна праця; соціально-виховна робота; загальноосвітнє і професійно-технічне навчання; громадський вплив [3, с. 177].

Окремо зупинимося на удосконаленні соціально-виховної роботи із засудженими. У цьому питанні передусім необхідно приділяти більше уваги стадії планування соціально-виховної роботи в місцях позбавлення волі. Вона, як і будь-яка інша діяльність, має ґрунтуватися на наступних принципах: 1) наукової обґрунтованості; 2) законності; 3) актуальності; 4) реальності; 5) конкретності; 6) несуперечливості; 7) субординації; 8) інформативності [5, с. 25]. Так, А. В. Скиць вказує, що особливої актуальності питання визначення завдань соціально-виховної роботи набуває у зв'язку з тим, що поняття «соціально-виховна робота» є комплексним і таким, що поєднує в собі два напрями: виховну і соціальну роботу, які зазвичай мають свої суттєві особливості та відмінності [5, с. 9]. Отже, програму соціально-виховної роботи варто розробляти, включаючи до неї заходи, що дозволять забезпечити потреби засудженого, визначені на етапі оцінки. Для забезпечення необхідного рівня соціально-виховної роботи слід здійснювати формування відділень на підставі поділу засуджених на групи саме з огляду на схожість їх особистісних якостей. При цьому, обираючи ту чи іншу форми або метод соціально-виховної роботи, бажано враховувати й специфіку окремих категорій засуджених в УВП, зокрема, за критерієм «уразливості» (до них слід відносити ВІЛ-інфікованих та хворих на туберкульоз, осіб похилого віку, вагітних жінок та жінок із новонародженими дітьми, неповнолітніх засуджених). Особливості названих категорій засуджених впливають на специфіку необхідних життєвих компетенцій та, відповідно, вказують на першочергові напрями соціально-виховної роботи з ними [5, с. 30].

На жаль, у повсякденному житті ми стикаємося з випадками відмови підприємств, установ чи організації в особі керівника у працевлаштуванні звільненої від відбування покарання особи. Пояснюється це небажанням брати на себе відповідальність за дії та вчинки такої особи через можливість

вчинення нею протиправних діянь. Такий підхід негативно впливає на особу, яка звільнилася з місць позбавлення волі, тому що вона відчуває себе непотрібною суспільству і державі [2, с. 267].

Отже, процес ресоціалізації, пов'язаний із перебудовою особистості засуджених, є складним і тривалим. Успішна ресоціалізація – це бажання самого засудженого стати свідомим громадянином своєї держави. Прогалини, які існують в організації виховного процесу із засудженими, відсутність можливості знайти роботу, влаштувати побут, свідоме небажання керівників підприємств, установ чи організацій у працевлаштуванні осіб, звільнених від покарання та його відбування, є каталізатором до вчинення ними рецидивних злочинів. Крім того додамо, що процес ресоціалізації потребує змін і вдосконалення, можливо, шляхом внесення змін до законодавства, які сприятимуть тому, щоб цей процес був рівномірним.

Список літератури

1. Шкута О. О. Наукові погляди на проблему виправлення і ресоціалізації засуджених, які відбувають покарання в колоніях середнього рівня безпеки / О. О. Шкута // Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. пр. Юридичні науки. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – С. 201–206.

2. Шкута О. О. Громадський контроль як засіб виправлення і ресоціалізації засуджених / О. О. Шкута // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. – 2011. – № 1 – С. 264–271.

3. Шкута О. О. Соціально-виховна робота з засудженими, які відбувають покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки: проблеми застосування / О. О. Шкута // Теорія і практика сучасного права: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Херсон : Айлант, 2010. – Т. 1. – С. 176–178.

4. Педагогічні основи ресоціалізації злочинців / В. М. Синьов, Г. О. Радов, В. І. Кривуша, О. В. Беца. – Київ: МП «Леся», 1997. – 272 с

5. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі: монографія / О. В. Таволжанський; за заг. ред. Л. П. Оніки. – Харків, 2015. – 193 с.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911 . Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.